

Selefler Modernistler

– Mustafa ESER · 11 Ekim 2019

17/18/19 yüz yıllarda Avrupa/Batı'nın ekonomik yönden gelişerek Müslüman coğrafyasını sömürmeye başlaması İslam toplumunda bir gerilemeye sebebiyet verdi.Batı misyonerleri ve ekonomik gücünü kullanarak İslam toplumunu etkisi altına aldı.İslam toplumuna dayattığı seküler eğitim modeli ile Batı medeniyetini savunan ve Batı normlarıyla yaşayan yönetici, idareci ve aydınlarla, Müslüman toplumların şuur altına reform fikrini aşladı.Yetişen nesiller İslam toplumunun geri kalmışlığını İslam dinine mal ettiler.Müslüman doğan ama Batı normlarıyla yetişen ve sorunlara yetiştigi Batı normlarıyla çareler üretmeye çalışan bu aydınlar Taner Timur'un Osmanlı Kimliği kitabındaki ifadesiyle bugünkü aydınlar inançlarına ve değerlerine köken aramaktadır."Bu ifade en çok bir kısım Müslüman aydınları içeriyor galiba.

En basit şekliyle söylemek gerekirse Batı toplumunun 16 yüz yıldaki Reform hareketine zaten ihtiyacı vardı.Çünkü Hz.İsa(as)nın tebliğ ettiği dini bozarak Putperest bir dine dönüştürmüşlerdi.Dinlerinin tüm kurumlarını, kurallarını bozmuşlardı.Vatikan'ın kontrolündeki Hıristiyanlık reforme edilmek zorundaydı.Batı dinlerinde yaptıkları reformla dine dönmedi.La dini bir medeniyet kurarak dini toplum hayatının dışına çıkardılar.Böylece elleriyle bozdukları dinin tahakkümünden kurtularak her yönden ilerlemeye başladılar. İlerlemelerini doğal sonucu olarak gözlerini sömürmek için özelde kendilerine göre genelde tüm Şark'a, özelde ise İslam dünyasına çevirdiler.

Tarihçi Yılmaz Öztuna'nın tespitlerine göre"her İngiliz veya her Hollandalı, dünya nüfusundan 10 kişiyi sömürmektedir. (Yılmaz Öztuna, Hayat Tarih Mecmuası 1965,6)

İslam dininin durumu çok daha farklıdır.Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim vahyedildiği gün gibi orijinalliğini korumaktadır.Dünya İslam toplumları İslam dinini yaşadıkları için değil İslam dinini yaşamadıkları için geri kalmışlardır.Din değil toplum reforme edilmelidir.

Batı medeniyetinden etkilenen ve Batı normlarıyla İslam dinini değerlendirmeye çalışan yeni nesil modernistlerin ve reformcuların en büyük yanlışları budur.Dünyanın en basit kuralıdır; Her şey emsaliyle kıyaslanır.Bu mantıkla bakarsanız; İslam dini Hıristiyanlık ile karşılaştırılmayacağı gibi Kur'an-ı Kerim'de İncil ile kıyaslanamaz.Bu elma ile armutu toplamak gibi bir şeydir ve akla, mantığa aykırıdır.

Batı'nın ve sapkın bazı İslami olmayan ekoller tarafından şuur altlarına enjekte edilen Batı hayranlığı sebebiyle bilerek ve ya bilmeyerek dinin temellerine zarar vermeye çalışan-çalışan diyorum çünkü İslam dininin sahibi ve koruyucusu Allah-ü Teala'dır.-reformcular putperest Hıristiyanlık ile Semavi İslam dinini karşılaştırma gafletindedirler.İnsan kaynaklı yanlışları dine mal ederek ihanete imza atmakta, benim, bizim gibi saf Müslümanların zihinlerini bulandırmaya çalışmaktadırlar.Hedefleri hadisleri ve sünneti sorgulayarak Peygamberi itibarsızlaştırmak, ardından Kur'an-ı Kerim'i tartışmaya açmaktır.Günümüzde kendisine İlahiyatçı denilen bazı türediler Kur'an ayetlerini tartışmaya başlamıştır.

İlk gençlik yıllarımda Ehli Sünnet müdafii bildiğimiz bazı guruplar ve yayınlar bazı kişileri Mezhepsiz şeklinde tanımlarlar ve sert şekilde eleştirirlerdi.Bazı kişilerin Mezhebi reddetme sebeplerini anlamak mümkün değil desek te aslında anlamak mümkün.İslam tarihinde yüksek ilim sahibi ulemeden

bazılarının süper egoları bunun sebebi. Günümüzde süper ego toplumun her kesiminde tavan yaptığı için artık herkes-ilim sahibi olsun veya olmasın-İslami konularda alabildiğince ahkam kesiyor. İnsanlar böyle tehlikeli bir konuda konuşurken ilmi yeterliliğe sahip olup olmadıklarını düşünmüyorlar bile. Halbuki İslami konularda konuşmak dünyanın tehlikeli işi; çünkü ağzınızdan çıkacak bir yanlış kelime karşınızdaki insanı ve ya sizi dinden çıkarabilir. Bir anda Akşam Müslüman Yatıp Sabah Kafır Kalkan insanların sınıfına girebilirsiniz. Allah korusun.

Okuyucuların malumudur: İslam terminolojisinde Peygamber Efendimiz(asv) zamanında olmayan her şey Bid'at olarak adlandırılır. Sonradan ortaya çıkan Bid'atların bazılarıysa Bid'atı Hasene olarak adlandırılır. Mesela el yıkamak için köpüren bir bitki Medine'ye getirildiğinde Hz. Ömer(ra) bunu Bidat'ı Hasene olarak isimlendirmiştir.

Araştırmalarıma göre mezhep ve tasavvufu ilgili kabul etmeme Selefiyecilikle ortaya çıktı.

Diyanet İslam Ansiklopedisinde Selefiyye" İtikadî konularda Kur'an ve Sünnet'in lafzına bağlı olan ve te'vili kabul etmeyen ekol, olarak tarif ediliyor. Selef, terim olarak ilim ve fazilet açısından Müslümanların önderleri sayılan ashap ve tâbiîn için kullanılır. Selefin üstünlüğü ümmetin en hayırlısının Hz. Peygamber döneminde yaşayanlar, sonra onların ardından gelenler (sonra da onları takip edenler) olduğu yolunda rivayet edilen hadise dayanır (Müsned [nşr. Arnaût], IV, 76-77; Buhârî, "Şehâdât", 9, "Aşhâbü'n-nebî", 1; Müslim, "Fezâilü's-şahâbe", 210-214). "Sahâbe ve tâbiîn mezhebinde bulunan fakih ve muhaddislerin yolu" şeklinde de tanımlanan Selefiyye ayrıca "Ehl-i sünnet-i hâssa" olarak da anılır (Gazzâlî, s. 53; İzmirli, (M. Sait Özervarlı. DİA)

Bu tanımla Selefilğe kimsenin karşı çıkması elbette ki mümkün değil. Çünkü Ehli Sünnet'in tanımı da bu şekilde yazılı ansiklopedide : "Hz. Peygamber ile ashabin dinin temel konularında takip ettikleri yolu benimseyenler anlamında bir tabir. DİA)

Bildiğim kadarıyla Ehli Sünnet Tasavvuf ehli de yollarını her zaman Sünnete'e bağlılık olarak belirtmişlerdir. Selefilğin Ehli Hadis olarak başlayıp nihayetinde bir nevi mezhebe dönüşmesinde- Kaynaklara göre Selefilik ortaya çıkışından itibaren bir mezhep olarak Sahabe ve Tabiîn mezhebi olarak kabul görmüş- sanırım İbni Teymiyye'nin payı büyük. (Bunların başında VII. (XIII.) yüzyılın ikinci yarısında yetişip çok sayıda eser telif eden Takıyyüddin İbn Teymiyye ve onun en önemli öğrencisi İbn Kayyim el-Cevziyye gelir. Bu ikisinin çalışmalarıyla ehl-i hadîs ekolü sistematik Selefilğe dönüşmüştür. Bu âlimlerin en önemli özelliği, yaptıkları tahlil ve farklı ilmî çıkışlarla görüş ve düşüncelerini etkin bir konuma getirip kelâm, tasavvuf ve felsefe gibi geleneklere alternatif bir seviyeye çıkarma gayretidir.)

Naslarda Allah'a nisbet edilen yed (el), vech (yüz), arş (taht, mekân) gibi özelliklerin beşerî vasıflara benzemediğini söylemekle birlikte -ki aslında bu icmâlî bir te'vildir- bunların keyfiyetlerinin tartışılmasına karşı çıkarlar.

Gazzâlî İlcâmü'l-avâm'ında (s. 53-54) sahâbe ve tâbiîn mezhebi olarak nitelendirdiği Selef mezhebinin yöntem açısından bazı temel özelliklerini sayar. Buna göre naslarda yer alan müteşâbih konularda takınılacak tavır, Allah'ı cisim gibi gösterecek tasvirlerden uzak durmak, Hz. Peygamber'in bildirdiği her şeyi tam bir teslimiyetle tasdik etmek, kavranması zor olan meselelerde acziyet ve eksikliği

kabullenmek, künhüne vâkıf olunamayacak konularda gereksiz sorular sormamak, mânaları anlaşılmayan lafızlar üzerinde aklı tasarruf ve yorumlar yapmamak, bu tür meselelerle ilgili araştırmalara girişmemek ve daha çok ilimde derinleşmiş (râsihîn) kimselerin rehberliğine güvenmektir.DİA)

Buraya kadar yazılanlar ilk dönem Selefilik için geçerli sayılabilecek konular.18. Yüzyıldan itibaren Selefilik farklılaştı.(Bu bağlamda birçok ilim adamı ilk asırlardan sonra dine çeşitli hurafe ve yanlış anlayışların girdiğini, ulemâ arasında taklidin yaygınlaştığını, nasların ve diğer ilk kaynakların yerine fukahânın, kelâmcıların ve müfessirlerin şahsî görüşlerinin önem kazandığını, tasavvuf ve tarikatların halkı miskinleştirdiğini, dolayısıyla yeniden İslâm'ın özüne dönülmesi gerektiğini ısrarla belirtmişlerdir. Bu düşünceler kısmen İbn Teymiyye tarafından savunulan görüşlerle örtüştüğü için ıslahatçı âlimler Selefilik'le de ilişkilendirilmiştir. Siddîk Hasan Han, Muhammed Abduh, M. Reşîd Rızâ, Cemâleddin el-Kâsımî ve Mahmûd Şükrî el-Âlûsî bunlardan bazılarıdır.) Aynı şahıslar, dinî inanç ve ilkelerin geleneksel yorum ve ilâvelerden temizlenmesi gerektiği görüşünü savunmakla birlikte Batı'nın bilimsel ve teknik ilerleyişinin etkisinde kalarak eğitim, yönetim ve siyasette modernleşme taraftarı olmuşlardır.dia)

Burada kısa bir parantez açarak ilk sufilere de Selefî olduklarını belirtmemiz gerekiyor. Çünkü Ehli Sünnet Mutasavvıflar kendilerini her zaman Peygamber Efendimiz (asv)ve Sahabelere bağlı olmakla adlandırmışlardır.

İlk dönem özelliklerini kaybederek-dinin ruhundan ve hedeflerinden ziyade lafzına ve şekline vurgu yapan, ahlâk boyutunu göz önünde bulundurmayan, tarihî tecrübe ve birikimleri, kültürel ve folklorik zenginlikleri reddeden bir söylem geliştiren Modernite ve Radikalizm arasına yerleşen Selefilik bu gün bir devletin resmi ideolojisi durumundadır.(Bu arada Suudi Arabistan'da ortaya çıkan ve Muhammed b.Abdülvehhâb'ın yolundan gitmeyi amaç edindiği için Vehhâbî diye anılan, ancak kendini daha çok Selefî olarak tanıtan hareket de Hanbelîliğin literal yorumuna dayalı ve yeniliğe kapalı bir çizgiye girmiştir.DİA)Günümüz selefililerinin ortak özelliklerinden biriside kendileri gibi olmayan herkesi tekfir etmeleridir. Tabanda bunu yapanların çoğunun hiç bir ilmi ehliyetleri bulunmadığı gibi pek çok konuda da eksikleri bulunmaktadır.

Bu konuyla ilgili olarak araştırma yaparken sizlerle paylaşmak istediğim bir şey farkettim. İçinde bulundurduğu bütün madde ve kişi isimlerinde çok ayrıntılı bilgiler veren Diyanet İslam Ansiklopedisinin İbn Teymiyye maddesi sanki baştan savma yazılmış gibi. Mesela Abduh , Fazlurrahman,Mevdudi gibi isimler hakkında makaleler çok ayrıntılı bilgi içeriğine sahip iken İbn Teymiyye maddesinde sadece hayat hikayesi yazılmış,sık sık muhalif kadıların fetvalarıyla hapse düştüğü belirtilen İbni Teymiyye'nin bahse konu fikirleri anlatılmamış.İbni Teymiyye hakkında internette bolca malzeme-bilhassa Ehli Sünnet müdafilerinde-bulunabilir.Ancak bu sitelerdeki yazıların sahipleri belli olmadığı gibi iddialar, İbni Teymiyye'nin kitaplarından iktibaslarla desteklenmediği için sağlam zemine oturmamış durumda.İnternette bulduğum Şamil İslam Ans.de ise İbni Teymiyye salt övülmekte, hakkındaki iddialara ait bilgi bulunmamakta.İbni Teymiyye hakkındaki en objektif görüş İhsan Şenocak'a ait sanırım.(İbn Teymiyye Kahire'de dört kâdî'l-kudât'ın katıldığı bir mahkemede Allah Teala'yı insan suretinde algılama cürmünden dolayı Kahire kalesine hapsedilir. Ehl-i Sünnet akidesine muhalif görüşlerinden ve icmaya aykırı fetvalarından dolayı farklı zamanlarda defaatle yargılanıp hapisle

cezalandırılır.İ.Şenocak.)

Yalnızca İhsan Şenocak'ın kendi web sayfasında alıntılarla desteklenmiş ayrıntılı bilgi mevcut. Bende İhsan Şenocak'ın stesindeki bilgilerle devam edeceğim izninizle. İhsan Şenocak'ın yazdığına göre İbni Teymiyye de ardılları gibi zamanındaki Ehli Sünnet mezheblere-Eşarilik-ve tasavvufa sert eleştiriler yapan ve tekfir eden birisi.Seleflerin ortak özellikleri Mezheb karşıtlığıdır.Mezhebden kastedilen ise İtikadi mezheplerdir.Yani Maturidiyye ve Eşariyye mezhepleri.Tasavvufu bilhare işleyeceğimiz için burada Muhyiddin-i Arabi'nin Akaid-i İbni Arabi' risalesi hakkında kısa bir alıntı yapmak istiyorum.

“eş-Şehâdetü'l-ûlâ” başlığını taşıyan birinci bölümde Allah'ın birliği ve sıfatları üzerinde durulur. Ulûhiyyetinde, zâtında ve sıfatlarında tek, mekân tutmak ve bir yönde bulunmaktan münezze olan Allah'ın Kur'an'da açıklandığı şekilde ve dilediği mânada arşa istivâ* ettiği, zâtını zaman ve mekânın kuşatamayacağı, zira mekânı da zamanı da onun yarattığı,dilediği zaman kalp ve gözlerle görülebileceği, arşı yaratıp istivâyı sınır kıldığı, kürsî*yi var edip yeri ve gökleri onun içine aldığı anlatıldıktan sonra ilim, irade ve tekvin sıfatları âyetlerin ışığı altında izah edilir. Kâinatta mevcut zıtlık, ayrılık ve benzerliklerin bütünüyle ilâhî iradenin sonucu olduğuna, küllî iradenin her şeyi kuşattığına,âlemin yokken ezeli ilim ve iradeye göre yaratıldığına dikkat çekilerek kelâm, sem' ve basar sıfatlarına kısaca temas edilir. Daha sonra yegâne fâilin Allah olduğu belirtilerek birinci bölüm tamamlanır.Akaidi İbni Arabi-Yusuf Şevki Yavuz-DİA)

Görüldüğü üzere Seleflerin şiddetle karşı çıktıkları genelde tüm Ehli Tasavvuf özelde ise Şeyhi Ekber İbni Arabi'nin itikadi olarak her hangi bir eksiği veya yanışı bulunmamaktadır. Dolayısıyla tekfir edilmesine gerek yoktur.Zaten Müslüman'ım diyen birisini tekfir etmenin vebali çok büyüktür Allah korusun.